

A MAGYARUL TUDÓ HORVÁT KLASSZIKUS MIROSLAV KRLEŽA

KIÁLLÍTÁS A NEMZETI EREKLYETÉRBEN
2011. MÁRCIUS 23. – 2011. JÚNIUS 30.
ÉS
VIRTUÁLIS TARTALOMSZOLGÁLTATÁS

Az Országos Széchényi Könyvtár a 2011-es Budapesti Tavaszi Fesztivál keretében kiállítást rendezett *Miroslav Krleža* (1893–1981) horvát író halálának 30. évfordulója alkalmából. A kiállítást létrehozó Tartalomszolgáltató Osztály munkatársai virtuális kiállítást is készítettek a tárlatból (<http://www.mek.oszk.hu/kiallitas/krleza/>), melyet a Múzeumok Éjszakáján bocsátottak útjára. A kiállítás és az annak nyomán készült tartalomszolgáltatás élményszerűen mutatja be a korábban tiszteletbeli magyar írónak is nevezett szerzőt.

A kiállítás nem a lineáris elbeszélés felépítését követte, hanem a csomópontok, a nagyobb témák markáns, folszerű megjelenítése által mutatta be a nagy horvát klasszikust: a magyar kultúrával való korai találkozásának meghatározó élményét, a magyar-horvát közös múlt egészét átfogó reflexióinak folyamát, a rövid ideig tartó magyarországi Krleža-kultuszt, az enciklopédista Krleža írásainak hungarológiai vonatkozásait, az életmű gazdag magyar fogadtatását, kiemelve a drámák magyarországi ősbemutatóit is – különös tekintettel az ún. Glembay-trilógiára (Glembay Ltd., Agónia, Léda). A magyar nyelv elsajátítása, az Ady és Petőfi költészetével való találkozás katartikus élménye, valamint az író legkülönbözőbb magyar irodalmi, történelmi és egyéb kulturális kérdésekre – a honfoglalásra, Szent István királyra, Hunyadi Mátyásra, az Osztrák-Magyar Monarchiára, a Trianon-jelenségre vagy az 1950-es évekre – vonatkozó megállapításai mellett az Országos Széchényi Könyvtár gazdag gyűjteményének számos becses darabja is látható volt a kiállításon, többek között a Krleža számára alapvető élményt jelentő Vörösmarty-költemény, *A vén cigány* autográf kézirat oldalának másolata, a Monarchia utolsó éveinek hangulatát

A kiállítás plakátja

idéző képeslap-összeállítások vagy a magyar történelmi fordulópontokat megjelenítő plakátok, röplapok is. A magyar írók által megfogalmazott értékelő mondatok Jászi Oszkár 1922-es naplójegyzetétől kezdve Németh László, Illyés Gyula, Spiró György, Juhász Ferenc és mások reflexióin keresztül Papp Máriaó Tito és Krleža egyik sakkjátszmáját képek segítségével elemző írásáig terjedtek.

Az eredeti kiállítás az OSZK tulajdonában lévő, illetve más magyarországi és horvátországi közgyűjteménytől és több magánszemélytől kapott kéziratokat, plakátokat, fotókat, jelmezterveket, Krleža által dedikált és neki ajánlott köteteket és egyéb érdekességeket,

valamint a színházi előadások, muzeális filmhíradók, dokumentumfilmek és televíziós játékfilmek részleteit mutatta be. A kiállítás zárásakor újtára bocsátott virtuális

tás rendelkezésére. A két ballada közül az egyik, a *Szanobori dal* – az eredeti zenemű tulajdonképpen ősbemutatójaként – a Vujicsics együttesnek,

valamint a Söndörgő együttes néhány tagjának, továbbá Milosevits Mirko és Vizeli Balázs zenészeknek köszönhetően a megnyitón is elhangzott. A bemutató érdekessége volt, hogy az énekszólamot a kiállítás és tartalomszolgáltatás arculattervezője és grafikusja, Török Máté (a Misztrál együttes egyik alapító tagja) adta elő horvátul.

A tartalomszolgáltatás
„Találkozás Magyarországgal” című oldala

tartalomszolgáltatás nemcsak a tárlatban látható dokumentumokat vonultatja fel, hanem ott közzé nem tett további képanyagot, Miroslav Krležától származó regény-, novella- és esszé-részleteket, kiegészítő információkat is bemutat és a világhálón található további kapcsolódási pontokra is felhívja a figyelmet.

A kiállításához az OSZK részéről a Színháztörténeti Tár, a Plakát- és Kisnyomatványtár, a Kézirattár, a Törzsgyűjtemény, a Történeti Interjúk Tára szolgáltatja az anyagot. Az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet által rendelkezésünkre bocsátott dokumentumok a Krleža-drámák magyar bemutatóinak anyagát egészítették ki. A Magyar Nemzeti Filmarchívum a Dömölky János filmrendező által a Glembay-drámatrilógiáról a hetvenes években készített és méltatlanul elfeledett, parádés szereposztású tévéfilmek részleteinek bemutatását tette lehetővé.

A Magyar Hadtörténeti Intézet és Múzeum Levéltára az író magyarországi iskolaéveire, a Pécsi Hadapródiskolában, majd a Ludovika Akadémián eltöltött esztendőkre vonatkozó dokumentumokat, az MTA Zenetudományi Intézete pedig a Vujicsics Tihamér zeneszerző által megzenésített két Krleža-ballada eddig lappangó kottáit digitalizálta és bocsátotta a kiállít-

A Horvát Nemzeti Könyvtárral történt megállapodás eredményeként kéziratmásolatokat kaptunk az író hagyatékából, valamint fotomásolatokat és a magyar pályatársak által Krležának ajánlott köteteket a zágrábi Miroslav Krleža Lexikográfiai Intézettől, továbbá részleteket – köztük egy eddig ismeretlen Illyés Gyula-interjút – mutathattunk be a Horvát Televízió archívumának engedélyével egy 1982-ben – Krleža magyar élményvilágáról – készült horvát dokumentumfilmből.

A kiállításon szereplő eredeti dokumentumok közül kiemelendők azok, melyeket az író barátjának és tisztelőjének, Vujicsics Sztojánnak az özvegye, Vujicsics Marietta bocsátott rendelkezésünkre, s melyek az év folyamán könyvtárunkba került Vujicsics Tihamér-hagyaték részét képezik. Köszönet illeti a Krleža-darabok színpadra állításának és megfilmesítésének munkálataiban közreműködő Jánoskúti Mártát is, aki eredeti jelmezterveit bocsátotta a kiállítás rendelkezésére.

A kiállítás sikeréhez – dokumentumok digitális közlésének engedélyezésével – hozzájárult még a Vígszínház archívuma és a Radnóti Színház, valamint a Petőfi Irodalmi Múzeum is.

Mann Jolán, a kiállítás kurátora
mannj.at.oszk.hu
Sudár Annamária, a kiállítás szerkesztője
sudara.at.oszk.hu